

Miljö- och energidepartementet
m.registrator@regeringskansliet.se

Sveriges genomförande av Århus-konventionen

Ert ärendenummer M2016/00838/R

Förra gången Sverige rapporterade till Århus-konventionen var 2014. I detta remissyttrande belyser vi därför inledningsvis den utveckling som skett från 2014 till 2017, men fokuserar sedan på nuläget och de problem vi upplevt det senaste året.

Den information vi framför här relaterar till konventionens artikel 9, som handlar om tillgång till rättslig prövning. Vår förhoppning är att regeringen inte bara inkluderar denna information i den kommande rapporten till konventionen, utan även vidtar åtgärder för att komma till rätta med de problem vi beskriver nedan.

Utvecklingen sedan 2014

År 2014 hade Sveriges regering nyligen (föregående år) ändrat jaktförordningen så att miljöorganisationer inte längre skulle kunna överklaga jaktbeslut till domstol, utan endast till en förvaltningsmyndighet. Detta var ett flagrant brott mot Århus-konventionen.

Tillsammans med andra miljöorganisationer har Svenska Rovdjursföreningen ändå försökt överklaga beslut om licensjakt på varg till domstolar, vilket så småningom lett till att Högsta Förvaltningsdomstolen i slutet av 2015 slog fast att miljöorganisationer ska ha den möjligheten. Därefter har regeringen anpassat jaktförordningen till detta.

Sedan domen i Högsta Förvaltningsdomstolen har Svenska Rovdjursföreningen av domstolarna regelmässigt tillerkänts den talerätt som föreningen ska ha enligt Århus-konventionen. Detta är givetvis positivt.

Aktuella problem nu och det senaste året

Negativt är dock att vi under det senaste året upplevt att en del länsstyrelser på olika sätt försöker sätta miljöorganisationers talerätt beträffande jaktbeslut ur spel. De metoder som används för att förhindra ett verkningsfullt utnyttjande av talerätten är att

- bevilja skyddsjakt med jaktstart samma dag eller följande dag, så att jakten kan hinna fullföljas innan någon organisation hunnit överklaga och innan Förvaltningsrätten hunnit besluta om inhibition,
- fatta beslutet om att bevilja jakt företrädesvis på en fredag, så att jakten med säkerhet ska kunna pågå hela helgen innan någon organisation hunnit överklaga och innan Förvaltningsrätten hunnit besluta om inhibition,
- fatta muntliga beslut om att bevilja jakt, och först långt senare skriva ner beslutet så att miljöorganisationer och domstolar kan bedöma om beslutet var välgrundat eller om det borde ha överklagats och inhiberats,
- undvika att snabbt informera viltförvaltningsdelegationerna om fattade skyddsjaktsbeslut,
- undvika att göra fattade beslut tillgängliga på länsstyrelsens webbplats, så att det dröjer längre innan miljöorganisationer får tillgång till beslutet och kan bedöma om det var välgrundat eller inte och hur ett eventuellt överklagande bör utformas,
- dröja flera dagar med att vidarebefordra inkommet överklagande till Förvaltningsrätten.

Svenska Rovdjursföreningen anser att det är oacceptabelt och provocerande när länsstyrelser med sådana metoder försöker åsidosätta den rätt som föreningen har enligt Århus-konventionen och som också bekräftats av Högsta Förvaltningsdomstolen.

Exemplet Jämtland

För att närmare belysa hur en myndighet försöker sätta föreningens talerätt ur spel tar vi Länsstyrelsen i Jämtlands län som exempel. Liknande tendenser har märkts även på andra länsstyrelser, men Länsstyrelsen i Jämtlands län tycks i högre grad än andra länsstyrelser ha satt i system att försvåra för miljöorganisationerna att på ett verkningsfullt sätt utnyttja talerätten.

Väldigt kort tid mellan beslut och jaktstart

Under 2016 fattade Länsstyrelsen i Jämtlands län sammanlagt 25 beslut som föreningen känner till om skyddsjakt efter stora rovdjur (14 beslut avseende varg, fem beslut vardera om lodjur respektive björn, och ett beslut avseende järv). I 20 av dessa beslut¹ tilläts jakten från samma dag som beslutet fattades, i fyra beslut² tilläts jakten från dagen efter att beslutet fattats, och endast i ett fall³ var det en dag mellan beslutsdatumet och den dag beslutet började gälla!

Det är möjligt att det någon gång uppstår så akuta situationer att ett skyddsjaktsbeslut bör få börja gälla samma dag som beslutet fattats eller dagen därpå. Däremot kan det inte vara rimligt att regelmässigt låta besluten gälla från den dag de fattas eller dagen därpå.

1 Diarienummer 218-49-2016, 218-136-2016, 218-187-2016, 218-345-2016, 218-586-2016, 218-1297-2016, 218-1267-2016, 218-1076-2016, 218-1352-2016, 218-1355-2016, 218-2207-2016, 218-3204-2016, 218-3516-2016, 218-3399-2016, 218-3653-2016, 218-3658-2016, 218-3657-2016, 218-7849-2016, 218-7376-2016 och 218-8839-2016.

2 Diarienummer 218-4952-2016, 218-7084-2016, 218-7814-2016 och 218-8439-2016.

3 Diarienummer 218-8985-2016.

Denna praxis medför att ett stort antal rovdjur kan hinna skjutas innan miljöorganisationerna haft en chans att få beslutens lagenlighet prövad.

Problemet förvärras av att Länsstyrelsen oproportionerligt ofta fattar skyddsjaktsbesluten på fredagar. Av de 25 granskade besluten under 2016 fattades åtta på en fredag⁴, mellan tre och fem på veckans övriga arbetsdagar, och två på en lördag⁵. Samtliga beslut som fattades på fredagar började också gälla redan på beslutsdagen, så att jakten kunde pågå hela helgen innan det fanns någon chans för miljöorganisationer att överklaga eller för Förvaltningsrätten att inhibera besluten.

Muntliga beslut

Den 5 februari 2016 beviljade Länsstyrelsen i Jämtlands län muntligt tillstånd till skyddsjakt efter en varg (dnr 218-1297-2016). Det skriftliga beslutet är daterat den 9 februari.

Den 5 maj 2016 beviljade Länsstyrelsen muntligt tillstånd till skyddsjakt efter en björn (dnr 218-3653-2016), och den 7 maj beviljade Länsstyrelsen också muntligt tillstånd till skyddsjakt efter en björn (dnr 218-3658-2016). I bägge fallen är de skriftliga besluten daterade den 10 maj.

Den 5 december 2016 beviljade Länsstyrelsen i Jämtlands län muntligt tillstånd till skyddsjakt efter en varg (dnr 218-8839-2016). Det skrivna beslutet är också daterat den 5 december. Att beslutet i själva verket är skrivet i efterhand framgår dock genom att det i beslutets bakgrundsbeskrivning nämns att vargen spårats ”även den 5 och 6 december”.

Muntliga beslut har även tillämpats i flera av de fall som vi tar upp nedan för att exemplifiera andra problem.

Fördröjd information till viltförvaltningsdelegationen

Den 3 januari 2017 beviljade Länsstyrelsen muntligt tillstånd till skyddsjakt efter två lodjur (dnr 218-151-2017) under tiden 4 till 15 januari. Den 27 januari meddelades viltförvaltningsdelegationens ledamöter om att beslutet fattats och att lodjuren var fällda. Det skrivna beslutet var daterat den 26 januari, samma dag som ärendet avslutats hos Länsstyrelsen. I länsstyrelsernas diarium framgår inte att det skrivna beslutet skrevs långt efter att tillståndet börjat gälla.

Den 6 januari 2017 beviljade Länsstyrelsen muntligt tillstånd till skyddsjakt efter en varg (dnr 218-102-2017). Vargen fälldes samma dag. Den 13 januari meddelades viltförvaltningsdelegationens ledamöter om att beslutet fattats och att vargen var fälld.

Den 9 januari 2017 beviljade Länsstyrelsen muntligt tillstånd till skyddsjakt efter en varg (dnr 218-172-2017). Vargen fälldes samma dag. Den 17 januari meddelades viltförvaltningsdelegationens ledamöter om att beslutet fattats och att vargen var fälld. Det skrivna beslutet var daterat den 9 januari, trots att det skrevs senare.

4 Diarienummer 218-49-2016, 218-187-2016, 218-345-2016, 218-1297-2016, 218-1076-2016, 218-1352-2016, 218-1355-2016 och 218-7376-2016.

5 Diarienummer 218-136-2016 och 218-3658-2016.

Fördröjd information på Länsstyrelsens webbplats

Den 6 januari 2017 beviljade Länsstyrelsen i Jämtlands län muntligt tillstånd till skyddsjakt efter två vargar (dnr 218-90-2017). Den 9 januari meddelades på Länsstyrelsens webbplats att beslutet var fattat och att båda vargarna var fällda. Den 11 januari skickades meddelande om jakten till viltförvaltningsdelegationens ledamöter.

Fördröjd vidarebefordran till Förvaltningsrätten av inkommet överklagande

Den 24 november 2016 beviljade Länsstyrelsen i Jämtlands län skyddsjakt efter två vargar (dnr 218-8439-2016). Svenska Rovdjursföreningen skickade sitt överklagande till Länsstyrelsen måndagen den 28 november. Förvaltningsrätten i Luleå har mottagit överklagandet först torsdagen den 1 december. Det finns ingen rimlig ursäkt för att det tagit Länsstyrelsen mer än två arbetsdagar att konstatera att överklagandet inkommit i tid och vidarebefordra det till Förvaltningsrätten.

Sammanfattande slutsats

Svenska Rovdjursföreningen menar att om regeringen numera har en ärligt menad ambition att leva upp till Århus-konventionen, så behöver regeringen tydliggöra för länsstyrelserna att de inte ska försvåra miljöorganisationernas nyttjande av talerätten på sådana sätt som vi beskrivit i detta yttrande.

Remissyttrandet antaget av föreningens styrelse 2017-02-16.

För Svenska Rovdjursföreningen

Torbjörn Nilsson
ordförande